

list otwarty w sprawie dworca Olsztyn Główny

Szanowni Mieszkańcy Olsztyna!

„Kto nie szanuje i nie ceni swej przeszłości, nie jest godzien szacunku teraźniejszości ani prawa do przyszłości” Marszałek Józef Piłsudski

Jaki powinien być dworzec Olsztyn Główny?

Na pewno nie taki, na którym jest szaro, brudno, ponuro i nawet neony zgasły... Na pewno nie taki, na którym podróżni zdają się być intruzami lub tylko uciążliwym dodatkiem tworzącym dodatkowy ruch w centrum handlowym.

My też nie chcemy takiego Dworca!!!!

W interesie nas - mieszkańców Olsztyna - jest modernizacja istniejącego już w tym miejscu centrum przesiadkowego - Centrum Obsługi Podróżnych korzystających z kilku rodzajów transportu publicznego: pociągów (różnych spółek PKP, kolei samorządowych, z czasem prywatnych przewoźników), autobusów dalekobieżnych, podmiejskich busów, tramwajów, miejskich autobusów, taksówek, miejskiego roweru oraz prywatnych samochodów i prywatnych rowerów, a także ruchu pieszego. Oczywiście potrzebą jest podniesienie standardu i estetyki tego miejsca. Dostosowanie go do potrzeb osób niepełnosprawnych, rodzin, osób starszych.

Ładny, wygodny i zadbane dworzec kolejowo-autobusowy będzie wizytówką naszego miasta. Na taki dworzec zasługujemy i taki, bez niszczenia istniejącego, możemy mieć.

Planowane w tym miejscu centrum handlowe powinno być tylko dodatkiem i działać niezależnie OBOK zintegrowanego dworca. Nie można dopuścić, aby kolejne centrum handlowe zdominowało funkcje tego budynku, zmuszając podróżnych przesiadających się z pociągu na autobus, do poszukiwania stacji, kas, informacji wtłoczonych między sklepami. Centrum przesiadkowe musi działać sprawnie, niezależnie od ewentualnego centrum handlowego, również po godzinach zamknięcia centrum i w dni, w tym niedziele, wolne od handlu.

Jak to osiągnąć?

Czy otrzymamy wygodny dworzec poprzez wpuszczenie buldożerów i „totalną demolkę”?

Jako architekci, środowisko mające na co dzień do czynienia z projektowaniem inwestycji, uważamy, że trzeba wykorzystać potencjał istniejącej modernistycznej bryły, potencjał obiektu bardzo dobrze kiedyś zaprojektowanego, o doskonałej funkcji, posiadającego bardzo wysokie wartości kulturowe, będącego w dobrym stanie technicznym. Obiektu bardzo, niestety, obecnie zaniedbanego.

W tej chwili nikt nam nie odpowie co Olsztynianie otrzymają w zamian za wyburzony dworzec. Nikt nie wie dokładnie co jest tutaj planowane.

Mami się nas mirażami nowego pięknego obiektu, posiadając niewielkie jak na taką inwestycję fundusze i nie przedstawiając jakiegokolwiek, nawet szkicowej, koncepcji budynku. Z kolei funkcja dworca autobusowego jest spychana do podziemi centrum handlowego na dalekich peryferiach inwestycji. Grozi nam utrata funkcji węzła zintegrowanego, obniżenie rangi i funkcjonalności dworca, zdominowanie go przez funkcję handlową.

Nie można mieszkańców Olsztyna narażać na takie „eksperymenty”. Nie leży to w interesie publicznym.

Dlaczego wystąpiliśmy z wnioskiem o wpisanie dworca Olsztyn Główny do rejestru zabytków?

Wpis do rejestru zabytków jest obecnie jedyną skuteczną formą ochrony obiektu. Wpisanie kompleksu dworcowego na „Listę obiektów stanowiących dziedzictwo kulturowe powojennego Olsztyna” prowadzoną przez SARP czy też wpisanie budynku dworca kolejowego Olsztyn Główny jako podlegającego „ochronie

obiektów stanowiących dobro kultury współczesnej” w Zintegrowanym Programie Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna przyjętym 24 czerwca 2015 roku przez Radę Miasta Olsztyna, niestety okazało się zbyt słabą jego ochroną. I to było przyczyną wspólnego z Forum Rozwoju Olsztyna i Stowarzyszeniem Konserwatorów Zabytków wystąpienia o wpis dworca do rejestru zabytków.

Dlaczego warto chronić Dworzec?

Podstawowa funkcja i charakter dworca nie zmieniła się do dzisiaj i budynek ma możliwość nadal bardzo dobrze funkcjonować po przeprowadzeniu kompleksowej modernizacji (wprowadzenie windy, schodów ruchomych, wygodnej poczekalni, zaplanowanej przestrzeni handlowo-usługowej, zadaszanej kładki na Zatorze będącej jednocześnie dojściem na perony itp.).

Dworzec Olsztyn Główny jest obiektem szczególnym w skali całego kraju – jest jedynym w całości zaprojektowanym i zrealizowanym kompleksem kolejowo-autobusowym i, jak na razie, poza Warszawą, jedynym tak dobrze zachowanym modernistycznym dworcem.

Budynek stanowi świadectwo historyczne okresu rozwoju Olsztyna z lat 60-tych i 70-tych XX wieku, kiedy to nastąpił nagły wzrost liczby mieszkańców (z 70 tys. do ok. 133 tys.), rozwój przemysłu, (powstały zakłady OZOS, OZGraf), rozwój kultury, sportu (Hala Urania) oraz powstanie dużych nowych osiedli mieszkaniowych. Zespół dworcowy został zaprojektowany jako część planów rozwoju miasta i od początku był jednym z głównych elementów rozwoju Olsztyna. Nie możemy stracić kolejnego, jednego już z ostatnich, wartościowych budynków powstałych w tamtym okresie, gdyż w przeciwnym przypadku pozostaną nam jedynie osiedla oklejonych styropianem bloków z wielkiej płyty.

Zespół dworcowy tworzy historyczny zespół budowlany, zaprojektowany od początku przez architekta Zygmunta Kłopotckiego w konwencji modernizmu i stanowiący całość kompozycyjno-funkcjonalną.

Nie dziwi nas obawa przed wpisaniem Dworca Głównego do rejestru zabytków, jak również brak zrozumienia dla idei jego zachowania. Historia pokazuje, że nie zawsze umiemy docenić dorobek wcześniejszych pokoleń. Był na przykład czas, kiedy burzono niepowtarzalne budynki secesyjne... Mało kto wie, że swego czasu rozbiórcie miał ulec symbol naszego miasta - Wysoka Brama (Brama Górna), jako budowla bezużyteczna. Tylko dzięki uporowi jednostek udało się ocalić wiele z wartościowych obiektów. Tym razem to my możemy przysłużyć się przyszłym pokoleniom. Na pewno zostanie to docenione w przyszłości, tak jak dziś cieszymy się z funkcjonujących: kamienicy Naujacka czy Tartaku Raphaelsonów. Właściwie dokonany wpis do rejestru zabytków nie przekreśla możliwości modernizacji i rewitalizacji obiektu.

Jak może wyglądać dworzec Olsztyn Główny i jego okolice?

Wielokrotnie publikowane były artykuły i przygotowane przez Forum Rozwoju Olsztyna wizualizacje pokazujące, jak mogłby wyglądać dworzec Olsztyn Główny, gdyby przeprowadzić jego gruntowny remont z modernizacją. Wizualizacje te można obejrzeć na stronie internetowej dworzec.fro.olsztyn.pl.

Olsztyn zasługuje na to by, wzorem Warszawy chroniącej to co już istnieje, otrzymał dworzec nowoczesny, godny rangi naszego miasta i odpowiadający aspiracjom jego mieszkańców.

Miasta, z którego wszyscy będziemy dumni!

maj 2019 r.

Zarząd Stowarzyszenia Architektów Polskich

Oddział w Olsztynie

